

TEKST: RUUD NIJHUIS EN PETER VAN DEN BERG

SOLVENCY II VEREIST BEDRIJFSBREDE AANPAK

Op 31 oktober 2012 moet Solvency II zijn ingevoerd. Onze ervaring is dat de impact van Solvency II door veel verzekeraars wordt onderschat. De gevolgen van Solvency II zijn echter veel groter dan menigeen nu denkt, met name bij het gebruik van interne modellen. Hoewel het gebruik van een intern model niet verplicht is, heeft van de Nederlandse deelnemers aan QIS 4 ongeveer tweederde aangegeven gebruik te willen maken van een (partieel) intern model¹.

Gevaar van onderschatting van de impact is dat niet alle aspecten van Solvency II tijdig worden onderkend, waardoor uiteindelijk de verzekeraar het gevaar loopt niet op tijd op de gewenste wijze compliant te zijn aan Solvency II. In dit artikel willen wij de vergaande reikwijdte van Solvency II laten zien.

TOETSING VAN HET INTERNE MODEL DOOR DE TOEZICHTHOUDER
CEIOPS, het Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS) is door de Europese Commissie gevraagd als adviseur op te treden bij de invulling van de Solvency II norm. Toetsing van het interne model door de toezichthouder gebeurt onder meer door de 'use test'. In juli heeft CEIOPS in dit kader uitgangspunten voor de use test gepubliceerd².

Uit de uitgangspunten blijkt dat CEIOPS een integrale inbedding in de organisatie van het interne model voorstelt: niet alleen dient het interne model het business model te reflecteren, maar ook dient het te worden gebruikt als basis voor de besluitvorming en later ter verificatie en analyse van de besluitvorming. Dit veronderstelt een hoge mate

van begrip van het gehanteerde model bij het management. Het CEIOPS stelt daarmee dat het model breed gebruikt moet worden en een belangrijke rol speelt binnen het verzekeringsbedrijf.

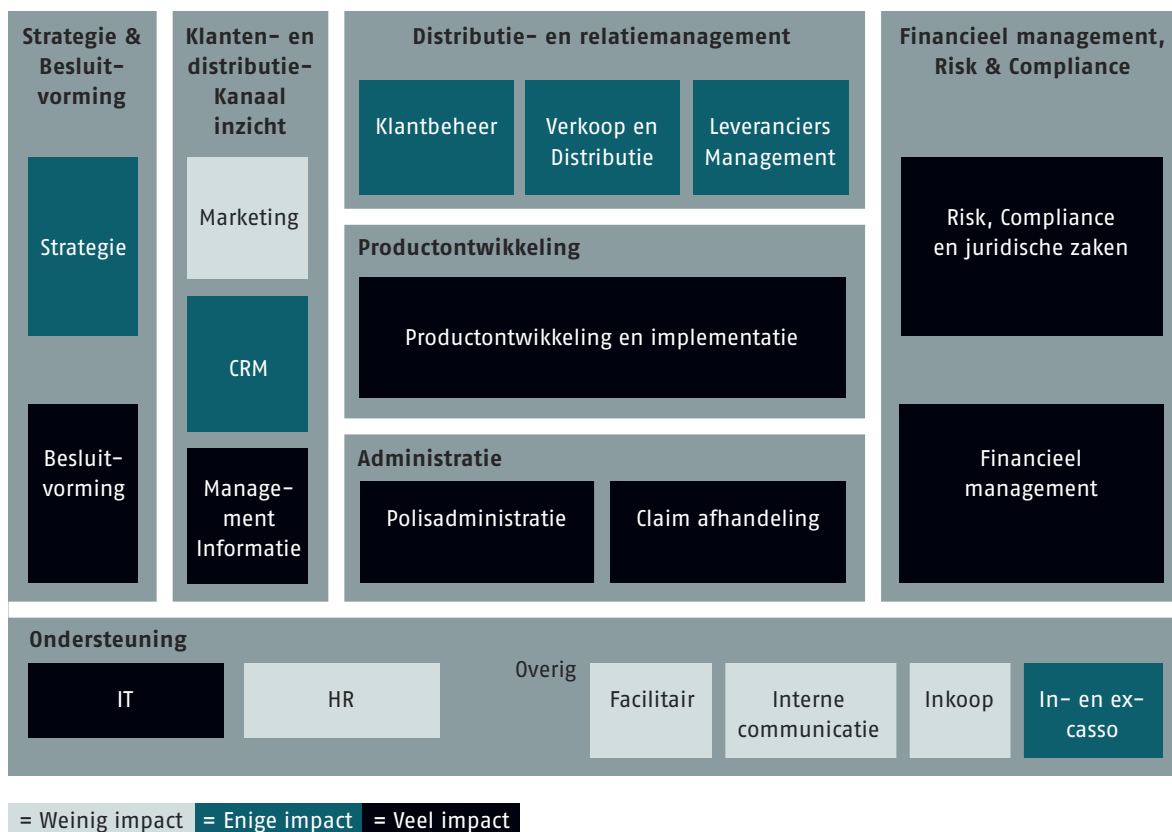
**CONSEQUENTIES VOOR DE ORGANISATIE:
WAT BETEKENT DIT NU IN DE PRAKTIJK?**

In het onderstaande overzicht van bedrijfscomponenten van een verzekeraar hebben wij per component aangegeven in hoeverre deze geraakt wordt door Solvency II. Per component hebben wij beoordeeld of de impact van Solvency II laag, medium of hoog is. Voor de componenten die wij als 'hoog' hebben beoordeeld, hebben wij hieronder kort toegelicht wat de impact is en wat belangrijke vragen zijn die u moet kunnen beantwoorden in het kader van Solvency II.

Drs. Ruud Nijhuis (boven) en Peter van den Berg MSc zijn consultants bij IBM Financial Services Sector. Het artikel is op persoonlijke titel geschreven.

FIGUUR 1 impact Solvency II op de verschillende onderdelen van een verzekeraar

1 Bron: Watson Wyatt, Insurance insight, Solvency II: meer dan alleen cijfers.

2 Consultation Paper no. 56 – Draft Level 2 Advice on Tests and Standards for Internal Model Approval

BESLUITVORMING

CEIOPS stelt dat het senior management aantoonbaar begrip moet hebben van het interne model en dat bij de besluitvorming – en bij de verificatie en analyse van besluiten – dezelfde uitgangspunten gehanteerd worden als in het interne model. Dit houdt onder andere in dat:

- het management indien gevraagd moet kunnen aantonen dat bij alle managementbeslissingen dezelfde aannames worden gebruikt als in het risicomodel.
- Het management moet kunnen aantonen dat de specifieke kenmerken van het bedrijf (het 'business model') voldoende tot uiting komen in het interne model.

MANAGEMENT INFORMATIE

Om afgewogen beslissingen te kunnen nemen over de wijze waarop u met risico's om wilt gaan, zal uw managementinformatie van hoge kwaliteit moeten zijn en ook aan een aantal specifieke Solvency II-eisen, zoals auditability, moeten voldoen. Dit houdt onder andere in dat u in staat zult moeten zijn om:

- ter ondersteuning van het besluitvormingsproces snel genoeg 'what if-scenario's' uit te voeren.
- De audit-trail te overleggen voor de gegenereerde Solvency II rapportages (controleerbare herleiding tot de basisgegevens).

PRODUCTONTWIKKELING EN IMPLEMENTATIE

Het productenportfolio heeft grote invloed op de risico's die de verzekeraar loopt. Binnen productontwikkeling moet het risicoprofiel van de producten worden bepaald en moet alvorens een product (verder) wordt ontwikkeld, worden afgewogen of het product qua risicoprofiel binnen het portfolio past. Dit heeft verstrekkende consequenties, die niet gerealiseerd worden in de huidige praktijk:

- het nauwkeurig toewijzen van kosten en opbrengsten aan de producten.
- Het vaststellen van het gewenste en gerealiseerde risicoprofiel van alle producten.

POLISBEHEER

Binnen de polisadministratie worden de polissen geadmistreerd en beheerd. Een belangrijk aspect voor Solvency II is de kwaliteit van deze data. Voorbeeldvragen die beantwoord moeten worden zijn derhalve:

- beantwoordt de kwaliteit van de gegevens aan de eisen die daaraan gesteld worden om het risico te berekenen?
- Op welke manier kan, indien nodig, de kwaliteit van de gegevens in de administraties verhoogd worden?
- Wat voor gevolgen heeft de benodigde dynamische projectie van te verwachten kasstromen op de wijze van administreren?

CLAIMAFHANDELING

Openstaande claims zijn een belangrijke risicocategorie in het kader van Solvency II.

- Hebt u op elk moment voldoende inzicht in de openstaande claims, de grootte van deze claims en de eventuele gevolgen voor uw kapitaalreserve?

IT

Voor Solvency II is een adequate IT-ondersteuning onontbeerlijk. Voorbeelden van aspecten die hierbij een rol spelen:

- berekening van de risico's stelt eisen aan de mate van benodigd detail van basisgegevens: in de praktijk vaak op dekkingsniveau. Kan voor alle benodigde gegevens de juiste mate van benodigd detail worden geleverd?
- Kunt u op basis van de verschillende onderliggende systemen de kwaliteit van de kwalitatieve Solvency II rapportages garanderen: juist, volledig, tijdig, controleerbaar, exclusief?
- Systemen en processen kunnen ge-outsourced zijn. Voor deze gelden echter ook deze eisen. Hoe gaat u vaststellen dat al uw outsourcingpartners werken overeenkomstig de Solvency II vereisten?

RISK, COMPLIANCE EN JURIDISCHE ZAKEN

Het interne model dient breed te zijn geïntegreerd binnen het risicomanagementsysteem.

- Welke maatregelen gaat u nemen, wanneer het daadwerkelijke risico niet past bij uw 'risk appetite'?

Solvency II schrijft standaardrapportages voor. Deze rapportages hebben mede als doelstelling transparantie te ondersteunen. Daarnaast wordt in pijler 2 mede de rol van de toezichthouder nader bepaald. DNB zal veel scherper en veel gedetailleerder met u van gedachten willen wisselen over de gemaakte keuzes en de gevolgen hiervan. De volgende vraag is van belang in dit kader:

- Op welke wijze zal uw relatie met DNB wijzigen ten gevolge van Solvency II?

FINANCIËEL MANAGEMENT

Uw financiële situatie zal volledig in lijn moeten zijn met het interne model. De kapitaalreserveringen moeten gebaseerd zijn op de uitkomsten van het interne model en het interne model moet gevoerd worden met veranderingen in de financiële parameters van uw bedrijf.

- Wat moet er gebeuren om een goede aansluiting tussen invoer en uitvoer van het interne model en uw financiële afdeling te realiseren? Hoe gaat u bijvoorbeeld controleren dat bij een downgrading van de kredietwaardigheid van uw verzekeraar uw kapitaal nog wel voldoet aan de regelgevingseisen?

Bovenstaande toont aan dat Solvency II gevolgen heeft voor vrijwel het gehele verzekeringsbedrijf. Ook bij bedrijven die nu al gebruik maken van interne modellen blijkt dat dit model veelal nog niet als centrale, dominante factor binnen het besluitvormingsproces gebruikt wordt³.

CONCLUSIE

Hoewel de Solvency II norm nog onderwerp is van interpretatie door de toezichthouder, geven de CEIOPS uitgangspunten voor de use test aan dat het interne model het businessmodel moet reflecteren en daarbij ook een integraal, bedrijfsbreed onderdeel dient uit te maken van de besluitvorming, inclusief de verificatie en analyse daarvan. Dit impliceert tevens een hoge mate van begrip van het gehanteerde model bij het management. Duidelijk is dat Solvency II organisatiebreed consequenties zal hebben en niet beperkt blijft tot enkele actuariële en financiële specialisten. Gevaar van onderschatting van de impact is dat niet alle aspecten van Solvency II tijdig worden onderkend, waardoor uiteindelijk de verzekeraar niet op tijd op de gewenste wijze compliant is aan Solvency II.

³ CRO Forum, Benchmarking study of internal models, Damir Filipovic and Daniel Rost